

(dus ook ons medische weten) tenslotte berust op ondoorvorschte grondslagen; ze leert den wetenschappelijken onderzoeker zichzelf te zien en te doorgronden, niet om tot de conclusie te komen, dat hij „es so herrlich weit gebracht” heeft, doch ze laat hem zichzelf zien als den onverbeterlijke, als: „der Mensch, der nur der Sophist ist seiner Vorurteile”. En één dezer Vorurteile is, dat ons tot hedengebruikte stelsel reeds het *definitieve* is en voor altijd zal zijn.

De wetenschappelijke waarde van het huidige systeem moet worden gemeten en de maatstaf ervoor levert de filosofische definitie. Wie niet wil afgaan op gezagsargumenten en een duidelijk en eerlijk antwoord zoekt, voor hem is de filosofie *noodig!*

Eindhoven, 30 October 1937.

A. HODES.

DE GEVOLGEN VAN GASOORLOG.

In het stuk „Cursussen over de gevolgen van gasoorlog” in dit *Tijdschrift*, No. 40, blz. 4775 trof ons (en verscheiden collegae) de zinsnede „afdoende hulp te kunnen verleenen”. Is dit „afdoende” medisch verantwoord? Juist deze passage werd overgenomen in de groote pers (*Hbld.* 14-10-1937; Avondblad).

Arnhem, 29 October 1937.

D. OSKAM.

M. GERLAGH.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

ENGELAND. — **Engelsche geneeskundige vredesvrienden.** De Geneeskundige Commissie van de Engelsche vredesvrienden maakt het volgende programma bekend:

1. Het onderzoeken, door vragenlijsten en dergelijke middelen, van de houding nu, en door historische studies van de houding in het verleden, van de artsen tegenover hun verplichtingen in geval van oorlog, met het oog op het bepalen van de betrekkingen tusschen het beroep van arts en militaire conflicten.
2. Het onderzoek van alle voorschriften, die kunnen worden gegeven met het oog op voorzorgsmaatregelen tegen gas- en luchtaanvallen.
3. Het bestudeeren van de uitwerking van den modernen oorlog op den geest der menschen.
4. Het bestudeeren van de geneeskundige karaktertrekken van den modernen oorlog.
5. Het recht en den plicht te bevestigen van ons beroep, om een onafhankelijke en critische houding aan te nemen tegenover alle voorschriften van staatswege betreffende den oorlog en oorlogsvoorbereiding.

Met het oog op het eerste punt van dit programma verspreidt de Commissie onderstaande vragenlijst:

a. Beschouwt gij oorlog als een onvermijdelijk natuurverschijnsel of als iets, dat door gemeenschappelijke menselijke activiteit te voorkomen is?

b. Beschouwt gij internationale samenwerking om oorlog te voorkomen als uitvoerbaar?

c. Zijt gij van oordeel, dat er vorderingen in medische kennis in een oorlog zijn gemaakt, die in vredestijd niet mogelijk zouden zijn, of dat er andere voordeelen zijn, die door oorlog kunnen worden verworven, maar niet in vredestijd? Zoo ja, welke?

d. Gaat voor U als arts de menschheid boven een afzonderlijke natie, en zoudt ge bij een eventueelen oorlog gelijke geneeskundige behandeling voor beide partijen, onschendbaarheid van het Roode Kruis en andere maatregelen tot humanisering van den oorlog wenschen; of acht gij op het oogenblik alleen maar onbepaalde oorlogvoering logisch?